

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne pětistopne vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Govor poslanca g. dr. Vošnjaka

v državnem zboru dne 2. marca t. l.

(Po stenografičnem zapisniku.)

(Dalje.)

Kaj tacega pa bi nemški Korošci odločno zavrnili in vender bi jim bilo priučenje slovenščine isto tako koristno, kakor priučenje nemščine in mi trdimo, da bi bila nujna potreba, da se slovenščina upelje v nemške šole, ker se Nemci po slovenskih krajih večkrat kot uradniki nastavljajo in vender ne umejo slovenščine, če Slovenci v nemških krajih kot uradniki služujejo, gotovo nemščino razumejo.

Ta občina pravi dalje: „Mi ljubimo svoje otroke, mi po moči skrbimo za njih blagor. Če bomo videli, da kateri potrebuje za svoj napredek nemščine, skrbeli bomo, da si jo priuči, a ne v ljudske šoli, kjer se, kakor uče izkušnje, le čas gubi s tem, marveč poslali bomo svoje otroke na nemško stran v službo, kjer bomo brez ljudske šole in ne da bi ljudske šole odzimali dragi čas, dosegli dva namena, namreč otroci uče se nemški, pri tem pa tudi življenja mej tujimi ljudmi in se z njihovim poljedelstvom vpoznajo.“ Iz teh uzrokov pravi dalje, da želi, naj se pri ujej upelje slovenščina kot učni jezik in ne nemščina in sklicuje se na državni šolski zakon, po katerem nij namen šole samo ta, da se učenci nauče raznih predmetov, kar je mogoče le v materinščini, marveč, da mora ljudska šola mišljenje otrok vzbujati, da kot odraseni ne blebetajo samo, marveč da bodo tudi samostojno misliti in delati mogli. In kako se more to mišljenje drugače vzbuditi nego v materinščini? To je nemogoče v jeziku, otrokom neumevnem. Občinski zastop omenja dalje: „Mi smo prosti kmetje, zato ne moremo umeti, da se nam hoče kot učni jezik usiliti tuj jezik. To usiljevanje nemščine moramo kot posezanje v naše družinske pravice smatrati. Zato

moramo je z odločnostjo odbijati in zahtevati, da učni jezik pri nas ostane slovenščina.“ Konečno pravi: „Da mi ne iz sovraštva proti nemščini, temveč jedino le iz skrbi za blagor svojih otrok gori omenjeno zahtevamo, smo uže v zapisniku uzroke obširno naveli.“

A ne samo te, nego tudi druge občine v Koroškej so prosile upeljavo slovenščine kot učnega jezika. Tu morem navesti, da je občina sv. Jakob v Rožnej dolini uže večkrat deželnemu šolskemu svetu poslala prošnjo za upeljavo slovenskega učnega jezika. Tako tudi občina Kazaze pri Plajberku in občina Jezero. Razvida se uže iz tega, da je trditev, da se le nemščina zahteva za učni jezik, neresnična. Reklo se je vsakako prebivalstvu, da je potrebno, da zua nemški in da se nemščina le v ljudske šoli priuči. A odkar velja šolski zakon za ljudske šole, prepričali so se v Koroškej vedno bolj in bolj, da uspehi ljudske šole nijso primerni. Na one vloge, katere ste prej omenjali pred visoko zbornico, je deželni šolski svet odločil, naj vse ostane pri starem, namreč pri dozdanjem učnem načrtu in je ob jednem naročil učiteljem, naj vsaj po Velikej noči začno pouk v nemščini osobito pri pisanji, branji in vidnem poučevanju in z vso marljivostjo nadaljujejo (Čujte! na desnici), da tako, kakor se izraža deželni šolski svet, dobe kmalu dovoljno število besedij in oblik in naposled vedno večje razumljenje in spretnost v nemščini, da se ta lahko kmalu z uspehom rabi kot učni jezik. Torej trditev, da so vse šole želele nemščino za učni jezik — to sem ravno dokazal — je neresnično.

Župani trdijo dalje in, kakor pravijo, razjarjeni odbijajo, da se more vsled nemškega pouka v naših slovenskih srednjih šolah žalostno zaostanje v splošnej omiki, slabo gospodarenje in vidno padanje ljudskega blagostanja zaznamenovati. Oni

trdijo, da so to neresnice, da, oni celo najdejo, da se prav dobro gospodari, oni se hvalijo, da jim gre prav dobro, sklepali se mora torej, da mislijo, da se jim zaradi znanja nemščine tako dobro godi.

A tudi trditev nij resnična, da je blagostanje v Koroškej tako veliko. Gospoda moja, če je uže tako daleč prišlo, da so, kakor se godi v Koroškej, skoro cele doline nakupile topilnice-fužine, in da so se kmetje deposedirali, kakor v Teistonu, če pride tako daleč, da so v samo jednej občini Zavrhu grofa Thurna topilnice nakupile 40 kmetij, da so se torej vsi ti kmetje deposedirali in naredili v proletarce; da nijso več samostojni prebivalci na svojih kmetijah, ne! da so postali sužnji velikemu kapitalu (Čujte! čujte! na desnici), gospoda moja, tedaj naj se ne govori o blagostanju v Koroškej. To je žalostno znamenje nazadovanja in bojim se, da naposled pride vsa Koroška v roke topilnicam, v posest velikega kapitala, in da se bode kmetski stan povsod deposediral. In potem bode tem dobrim kmetom znanje nemščine malo koristilo.

Na dalje se kaže v tej enunciaciji županov na onih 97 katehetov in o njih se opaža, da delajo fakično opozicijo, ker zdanjim napravam ljudske šole nasprotujejo, onih 97 katehetov, katere sem v svojem času v interpelaciji omenjal. Kdor pozna duhovščino v Koroškej, vé, da je morda najmenj voljna, fanatično se potezati za kaj. Duhovščina v Koroškej živi s svojim ljudstvom, pozna njega potrebe in deli z njim veselje in žalost. O njej ne moremo trditi, da se je kedaj močno v politiko umešavala, še menj pa v opozicijo proti kateremu zakonu in katerej odločbi; naopak, večkrat bila je še premlačna, po mojem mnenji namreč in osobito v narodnem oziru nij storila nič posebnega.

A ravno to toli pretrpežljivo in mirno duhovščino je 12 let obstoječi šolski zakon do tega privel,

LISTEK.

NOV.

(Spisal I. Turgenjev, preložil M. Malovrh.)

Prva knjiga.

XIX.

(Dalje.)

Subočevljevi obedovali so točno ob dvanajstih in jeli vedno jedi kot v časih preteklih: sirnik, nasoljeno ribo, kuretino z žafranom, kisló mleko, mlinec s strdjo itd. Po obedu sta počivala — urico, a ne dalje; prebudivši se, séla sta zopet jeden nasproti drugemu in pila malinovo vodo, časih tudi nekakšno kipečo pijačo, ki sta jo zvala „srakoum“. A ta pijača je zmerom skoro vsa ušla iz steklenice, gospodi v veliko radost, a Kalijopiču v veliko jezo: moral je vselej povsodi brisati — in dolgo je mrmral na gospodinjo in kuharja, ki sta si po njegovem mnenji to pijačo izmislila. „A kakšna je v njej zabava? stvar le ne beljem škodi! — hotel je reči mebeljem! — Potem čitali sta polovini zakonski ali se smijali pritlikovski Pufki, ali peli stare

romance s povsem enakim, visokim, slabim tresočim in osobito po spanji nekoliko hripavim ali vender ne neprijetnim glasom. Ali so igrali na karte, a dakako le stare igre: „la mouche“, „boston“, „sans-prendre“. Potem prinesli so samovar. Zvečer pila sta čaj; samo s tem klonila sta se duhu nove dobe, akopram sta vedno trdila, da je to samo zabava in da narod od te „kitajske trave“ samo peša. Inače zadržavala sta se graje novih in pohvale starih časov: od svojega rojstva živela sta vedno tako, a nič drugače, da celo bolje, sta rada priznavala, samo da njih ne sili nikdo drugače živeti nego do zdaj. Okolo osme ure prinesel je Kalijopič večerjo — večno okrožko t. j. mrzlo jed iz kvasu in mesa, a uže ob devetih sprejemale so mehke pirnice v svoja objetja okrogla telesa Fomuške in Fimuške in sladki sen ja je objel. V starej hiši umolknilo je vse: lučnica je tlela, vonjalo je po melisi, šurec je čikal — a dobra, smešna, nedolžna zakonska dvojica je spala.

Pri teh na pol otročjih ljudeh bila je Paklinova sestra in k tem vodil je zdaj svoje znanke.

Paklinova sestra bila je razborno in tudi ne grdo dekle; a nesrečna grba je bila povod, da se

je vedno žalostila in se vsakej nadi odpovedala, ter postala nezaupljiva, da, celo hudobna. Njeno ime bilo je tudi čudno in nenavadno: Snandulija!

Paklin hotel jo je prekrstiti v Zofijo, ali ona tega nikakor nij pustila, veleč, da se grbasta ženska drugače še zvati ne sme. Bila je izvrstna igralka na klavirji: „Zavoljo dolzih svojih prstov,“ in ostrim glasom je vedno dodala: „grbasti ljudje imajo vsi dolge prste!“

Gostje zasačili so Fomuško in Fimuško baš v istem hipu, ko sta se probujevala od poobednega spanja ter pila svojo malinovo vodo.

„Ustoppimo v XVIII. stoletje!“ vzkliknil je Paklin, ko so prestopili prag Subočevljeve hiše.

In res: XVIII. stoletje srečalo je goste koj v predsobi, in sicer v podobi malega španskega zidu, na katerega so bile prilepljene izrezane silhouette pudranih dam in kavalirjev. Po vzgledu Lavaterja prišle so silhouette okolo osemdesetih let preteklega stoletja tudi v Rusih zelo v običaj. Nepričakovani prihod toli velicega čišla gostov — bilo so vsi vkupe štiri — spravil je dom, ki se je tako redko obiskoval, v velik strah. Čulo se je topotanje obutih in bosih nog, zdaj prikazalo se je nekoliko žen-

da se je vzbudila in naposled vladi in deželnemu šolskemu svetu naznanila, kakoli so prav za prav uspehi te nove uredbe šol. 97 katehetov je 12. marca 1878 naznanilo deželnemu šolskemu svetu svoje prošnje in želje glede verskega nauka v ljudskih šolah. Oni se nanašajo na državni šolski zakon, po katerem mora biti verozakon učni predmet v ljudski šoli in za kateri se mora upeljati vselej primerna dovoljena šolska knjiga.

Res da je slovenski katekizem upeljan, a oni trdijo, da se otroci v šoli niti toliko slovenski brati ne nauče, da bi umeli ta katekizem. Nemščine pa tudi ne umejo, torej ostane pouk v veroznanstvu brez sadu.

Oni pravijo — hočem nekaj mest z dovoljenjem gospoda predsednika navesti, ker mi je na tem, da trditve svoje interpelacije kot resnične dokazem — (bere): „da skoro izključljiva raba nemškega učnega jezika v čisto slovenskih šolah s popolnim izključenjem slovenščine kot materinščine naših šolskih otrok in družega zakonito jednako-pravnega deželnega jezika, kakor je v naših šolah, nasprotuje vsem pedagogičnim načelom in je ovira izomiki slovenske mladine v učnih predmetih ljudske šole in ta vendar nikakor ne more biti namen visokega deželnega šolskega sveta.“

Tu mislili so katehetje zelo sangvistično, ker je germanizacija, kakor znano, intencija deželnega šolskega sveta. Ti katehetje pravijo (bere): „da se čutijo v interesu verskega pouka v svoji vesti dolžne, da proti takej nadvladajočji rabi nemščine v čisto slovenskih šolah in popolnej izločitvi slovenščine kot materinščine šolskih otrok iz šole uložijo odločno zavarovanje in da so primorani poučevanje v čisto slovenskih šolah — v slovenskih krajih bi se pač moralo glasiti, ker slovenskih šol nij — „postaviti na naravno in jedino pravo podlago materinščine učencev, ne da bi s tem se izločilo priučenje nemščine, kajti ljudska šola ne sme postati samo učilnica jezikov, ona mora biti vedno učilnica ljudske omike.“ Oni predlagajo, da bi v ljudskih šolah vsaj do petega leta slovenščina ostala učni jezik in da bi se stoprv v petem letu upeljala nemščina kot učni jezik. Jaz menim, da se je tu šlo zelo daleč, da se ljudska šola ne more smatrati učilnico jezikov, da torej mora ostati v ljudski šoli materinščina učni jezik do zadnjih let. Vendar se nečem z njimi pričkati, ker poznajo odnose v Koroski in vedo, kaj ugaja tem odnosom. Oni stavijo prošnjo (bere): „Deželni šolski svet naj učiteljem naroči, da pri poučevanju rabijo slovenščino kot učni jezik in jo rabijo do vstevši petega leta in učence v njej vadijo do spretnosti pismenega izraževanja misli in še le v najvišjih treh letih nemščino kot učni predmet vporabljajo.“

Deželni šolski svet koroški nij, kakor umevno, se oziral na to petico v letu 1878.; izdal je mar-

več določbo, naj vse ostane pri starem in pri tej priliki omenil je deželni šolski svet skoro isto, kar so omenili župani v svoji enuncijaciji, tako, da se mi v resnici čudno zdi strinjanje obeh pismenih izjav, in vir tej enuncijaciji se mora skoro gotovo kje drugje iskati, nego v prostem zborovanju županov. Deželni šolski svet je namreč opazil v svoji določbi nasproti vlogi katehetov (bere): „da klasifikacija v petici izraženih bojznij nij potrdila, ker je v vseh teh šolah 98-6 odstotkov zahtevam tudi v veroznanstvu zadovoljilo in samo 1-4 odstotkov ne.“ Gospoda moja! Kdor vé, kaj pomenijo take klasifikacije v ljudskih šolah, ne bode tej opazki pridelal nikake pomembe. Sicer pa so ti katehetje v vlogi na ordinarijat, o katerej vlogi bodem še govoril, sami izjavili, od kod to izvira.

Če bi namreč katehetje ostro postopali, kakor jim predpisuje zakon, če bi zahteve, katere bi se morale staviti, tudi stavili, da bi potem zelo malo otrok moglo prestopiti v višje razrede, potem bi klasifikacija v veroznanstvu skoro vse otroke ovirala prestopiti v višje razrede. Kateri katehet pa bi se hotel takemu sovraštvu v občini izpostavljati? Tega ne bode nihče storil in zato so zahteve kolikor možno pomanjšali in na podlagi teh klasificirali. To se godi in se je vedno v ljudski šoli godilo, ker nijmajo spričala ljudske šole dalje nobenega pomena za življenje. Klasificiranje ljudske šole niti nijma vrednosti, da bi iz nje prestopiti se moglo v srednje šole, narediti se mora izkušnja, predno se more vstopiti v srednje šole. Zato ne bode nobeden katehetom za zlo jemal, če se takej animoziteti od strani občine izpostaviti nečejo.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. marca.

Odsek za volilno reformo **državnega zbora** imel je včeraj sejo, pri kateri se je obravnavalo tudi vprašanje o razširjenji volilne pravice, tako, da smejo voliti tudi petgoldinarski možje. Pri tej seji je bil navzočen tudi grof Taaffe, in on se je izjavil, da vlada ne bode nasprotovala temu razširjenju, da v principu zanj glasuje, ker je to razširjenje čin pravice. — Celo „N. Fr. Pr.“ je bila tako velikodušna, da je predvčeršnjim pisala, da se levica ne protivi temu razširjenju. Istinito visokodušno! Može so izpoznali, da ne morejo nasprotovati in preprečiti sklepa, če je večina in vlada zanj, zdaj pa se delajo, kakor bi jim res na tem leželo. Je pač pravljica o lisici in grozljji!

Včeraj uže smo omenili, kako mojstersko se je naš poslanec dr. Vošnjak potezal v državnem zboru za pravice slovenskega naroda in njega govor priobčujemo na drugem mestu. Dr. Vošnjaku nasproti pa je govoril vitez Moro in hotel prepričati zbornico, da vse te pritožbe dr. Vošnjakove nijso utemeljene. Včerajšnja „Politik“ zopet govori o boji Slovencev za narodno jednakoopravnost in pravi: „V vladnih

krogih se goji bolj misel viteza Morota kakor pa dr. Vošnjaka, in sicer iz tega uzroka, ker je vladanje v Avstriji tem težavnejše, čim več istinito jednakoopravnih narodnostij je v njej. Če se bode pa na podlagi te komodne teorije moglo še na dalje Slovincem jednako pravo svobodnega narodnega razvika zadržavati, če boče Avstrija v resnici konstitucionalna država ostati, to je vprašanje, na katero si more vsak sam odgovoriti.“ Čudno! mi podpiramo vlado, — vlada pa greje v svojem naročji naše nasprotnike! Ali bodemo res The rest is silence!

„Politik“ prinaša iz peresa svojega specialnega korespondenta ponatančno stanje naših čet na jugu. In ta poročevalec pripoveda, da vstaške čete v Hercegovini štejejo čez 5000 mož, zraven pa še nekaj manjših oddelkov, kateri so razstavljeni po Hercegovini, o katerih se ne ve, kako so močni. Te vstaške čete imajo vse ozemlje mej Foča in Mostarjem v svoji oblasti in dalje mej Foča in Trebinjem. Njih glaven namen je, da obdrže v svoji oblasti zvezo mej Mostarjem in Trebinjem na jedni strani, na drugi pa, da si obdrže prosto pot v Črnogoro, kamor bi se mogli umakniti in od koder je jedino mogoče dobivati živeža.

Vnanje države.

Včeraj proglašen je bil torej **srbski knez** kraljem. „Wiener Abendpost“ pravi, da je ta vest velike pomembe, da si se je naznanjala uže takrat, ko se je Rumunija proglasila kraljestvom. Da so si izvolili ravno ta čas za to proklamacijo, imeti morajo državniki v Belgradu posebne uzroke, a mej uzroki za proklamacijo kraljevskega dostojanstva je gotovo želja, da se odnosi dežele v smeri iste politike, katero je kneževina v novjšem času v blagor dežele imela, bolj in bolj konsolidirajo. Pod tem pogojem morejo sosedne države novega kraljestva mu pri konsolidaciji njega notranjih odnosov le srečo in uspeh voščiti.

Skobeljev došel je v 5. dan t. m. v Petrograd. Sprejela ga je na kolodvoru velika množica ljudi, mej njo tudi mnogo častnikov. Zaorili so mnogi živio klici.

Angleški listi poročajo, da dela Gladstone na to, da bi se vse evropske vlasti zjedini, kako bi se uravnale razmere v Bosni in Hercegovini. Član XXV. berlinske pogodbe da pravi, naj se to provincije le posedejo in upravljajo, nikakor pa da jih Avstrija anektira, da torej nij ugasnila pravica vevlastij, da nadzorujejo nad temi provincijami.

Kakor se poroča iz Carigrada, dobil je **Araby Bey** zopet pisanje od sultana, v katerem se njega zmerno postopanje odobruje in mu priporoča, naj mejnarodne dolžnosti izpolnjuje, da se izogne konfliktu mej Anglijo in Francijo.

Iz **Algerije** se poroča zopet o bojih. 1500 upornikov, ki so prišli iz Figuiga, je skušalo zapreti pot, a bili so popolnem potolčeni; palo jih je 100 in bilo mnogo ranjenih. Francozi izgubili so le dva mrtva in 10 ranjenih.

Dopisi.

Iz Novega mesta 5. marcija. [Izv. dop.]

Kakor za ljubljanske ljudske šole, blagovolila je slavna kranjska hranilnica po sklepu občnega zbora dne 28. febr. nakloniti tudi novomeškima

skih lic, katera so se pa zopet brzo poskrila; tu se je nekdo priprl, tam zopet nekdo globoko vzdihnil, ondukej nekdo obupno tožil in nekdo trepetno pošeptal: da bi vas . . .

Naposled prikazal se je Kalijopič v svoji kosmatej suknji in odprši duri v salon, glasno rekel:

„Milostljivi gospod, Sila Samovič z drugo gospodo prosi dovoljenja vstopiti!“

Gospodarja preplašila sta se dosti menj, nego sluge. Ustop štirih odrastelih mož v sicer dosti prostorno sobo pa je res nekoliko iznenadil; no Paklin umiril ja je takoj predstavši jima po vrsti z raznimi opomnjami Neždanova, Solomina in Markelova kot ljudi mirne in ne „kronine“.

Fomuška in Fimuška nijsta mogla videti ljudij „kroninih“, to je, carskih služabnikov — uradnikov.

Snandulija, katero je brat poklical, bila je zaradi tega moškega obiska mnogo bolj razburjena in ceremonijozna nego starca. Ta dva poprosila sta oba najedenkrat in z istimi besedami goste, naj se dejo in povedó, s čim bi se jim postreči moglo, s čajem, čokolado ali s kipečo pijačo? Videvši, da gostje ne žele ničesar, nehala sta jim nuditi in po-

loživši roke jednako na trebuh začela sta govorico.

— Iz začetka tekla je ta nekoliko počasno, ali se je skoro oživila. Paklin spraval je starčka s pripovedanjem neke znane anekdote o Gogolji tako v smeh, da so jima solze po lici tekale. Smijala sta se tudi povsem jednako: jako tenko, otročje. končaje se vedno s kašljem in rudečico v potnem obrazu. Paklin opazil je pri tej priliki, da citati iz Gogolja na ljudi, jednake Subočevljevim, silno vplivajo in to nekako vulkanično. Ali, ker nij hotel starčkov samo razveseljovati, zasukal je besedo tako, da sta bila starčka najedenkrat neobično dobre volje. Fomuška pokazal je svojo ljubo, iz lesa izrezano tabačnico, na katerej je bilo nekoč mogoče nabrojiti šest in trideset človeških podob v različnih položajih; vse te podobe se uže zdavno nijso več razlikovati mogle, jedini Fomuška znal jih je še nabrajati. — „Vidite,“ je rekel — „vidite, jeden gleda pri oknu — glejte, kako pomoli svojo glavo . . .“ Toda mesto, na katero je debeli njegov prst z velikim nohtom kazal, bilo je gladko kot vsa druga tabačnica. Za tem opozoril je svoje goste na sliko z oljnatimi barvami naslikano in baš nad njegovo glavo visečo. Kazala je lovca, bežečega na vso moč na rujavem konji po sneženi ravnini; slika nare-

jena je bila v profil. Lovec imel je na glavi visoko, belo iz ovčje kože narejeno kapo zadej s sinjim jezičkom; črkeska suknja iz veljblodove volne bila je obrobljena s črnim žametom; rokavica, prešita z rudečo svilo, gledala je izza pasa z zlatom okovana, na katerem je visel kinžal v srebernej nožnici. V jedni roki držal je lovec, na oko še jako mlad, rog neobične velikosti, ki so ga lepšale rudeče dolge franže, v drugi pak imel je uzdo in bič; vse štiri noge konjeve bile so v zraku, a na vsakej izrazil je slikar podkove in celo žeblje. „Glejte“ — rekel je Fomuška, kazoč na štiri polukrogle pičice za konjičem — „glejte sledove v snegu, — celo te je označil!“ Zakaj se je pa teh sledov samo štiri videlo, a dalje od konjiča nobeden več, o tem molčal je Fomuška.

Po kratkem molku dejal je sramežljivo: „znate . . . ta lovec sem jaz!“

„Kaj?“ — začudil se je Neždanov. — „Vi ste bili lovec?“

— „Bil, a ne dolgo! Nekdaj zvrnil sem se vznak raz konja in si skoro vrat zlomil. Fimuška se je tako prestrašila, da mi je lov prepovedala. Od tedaj sem tudi popustil.“

(Dalje prih.)

ljudskima šolama in sicer deške 100 gld. in de-
kliške 50 gld. podpore. Za ta blagodušni dar in
isto tako za svoto, katero sta nabrala gg. okrajni
šolski nadzornik Ant. Drganec in Mih. Barbo,
kap. vikar, ter izročila jo vodstvom omenjenih
ljudskih šol, omislili boste ta dve vodstvi za revne
šolske otroke učnih pripomočkov in potrebnega obu-
vala. Ta darila delila so se druga leta okolo božiča,
ker pa letošnje šolsko leto nij bilo mogoče slavnij
čitalnici novomeške pri najboljši volji, kakor druga
leta za te otroke kaj storiti in zarad tega nij prišlo
toliko denarja skupaj kot ona leta, se je odložil
nakup zgoraj omenjenih rečij, na čas, ko bo tudi
slavna kranjska hranilnica odločila zdato svoto v ta
blagodejni namen, kar se je v istini zgodilo pred
jednim tednom. Bog poplačaj mnogobrojno blagim
dobrotnikom revne šolske mladine.

Iz Ptujja 1. marcija. [Izv. dopis.] Narodno
gibanje našega okraja je večinoma mirno pa izdatno.
Dokaz temu je zopet nakup „Narodnega doma“, ka-
teri ima biti v prihodnje središče in zbirališče vsega
narodnega gibanja tega okraja. Kako lahko bode
stalo vsakega narodnega popotnika, kateri bi mo-
rebiti drugodi nikjer ne našel sebi primerne zabave,
miru in počitka, „Narodni dom“ bode mu v tem
prijetno in varno zavetje. V kratkem času, so se
dobila dotična sredstva za nakup in pridobitev tega
narodovega ponosa in tudi narodno učiteljstvo sme
v tem oziru zadovoljno biti, kajti tudi ono je po
svojej mogočnosti pripomoglo, koliko se je pri se-
danjej pičlej plači in drugih neugodnih razmerah
dalo, pokazavši, da zamore brez „Judeževih grošev“
itak s svojim iskrenim rodoljubjem več narodu
pripomoči nego vse one kukavice z vsemi svojimi
podporami. Ta klika si pač istinito ne more nikoli
zadosta svojih globokih žepov napolniti! Za zdaj
dovolj o tem.

Naše učiteljsko društvo je imelo dné 12. ja-
nuarja sejo, pri katerej se je sprejel predlog nekega
g. učitelja — poštenega Nemca, dal Bog več tak-
šnih — naj list „Päd. Z.“ postane glasilo štajerske
uč. zveze, da ne bode odvisno od različnih stran-
karjev, nego popolnem neodvisen pedagogičen list,
objavljajoč in brigajoč se za šolske zadeve vsega
Štajerja, tedaj tudi za Spodnji Štajer. Ta predlog
je v sporočilu o tej seji dregnil prav globoko v sr-
šenovo, nemško-pedagogičsko gnezdo v Gradci. Na
vse strani so se ti pedagogi razleteli, se zopet zbi-
rali in posvetovali: kaj storiti? Zjedinili so se in
sklenili, da ima g. urednik tega „fino?“ urejeva-
nega lista, nas pičiti z vso srditostjo in strupom
svojega žela. Kako strastno je mahal po g. R., Ar.
in našem društvu! Zahteva jednakopravnosti na ma-
riborskem učiteljski je tem „pedagogom?“ izmiš-
ljotina nekaterih „nationaler fanatiker“. Ti pedagogi
(?) se nikoli ne bodo strinjali, da bi se mariborsko
učiteljske kedaj „sloveniziralo“. List sam pa je in
ostane nemški in ne bode služil slovenskim agi-
tacijam, kakor bi to baje naše društvo želelo itd.,
še več takih in enakih bedastoč, na katere pravi
pedagog ne misli, dosta manje pa jih še piše. Naš
nasprotnik se ne poboljša, če ga v altar postaviš
kakor se veli. Samogoltnež, vsa prava le za se, a
bremena pa za vse.

Mi v svojej pohlevnosti nijmo hoteli nič dru-
zega storiti, nego takega zasramovalca vsega, kar
je pravo, pošteno in značajno zavreči iz svojega
društva, misle naj svoje neotesanosti razširja mej
takimi naobrazneži, kakor je sam. Bog mu daj sre-
čen pot mej zgornještajerskim skalovjem, pri nas
ga ne potrebujemo, bomo uže brez njega opravili.
To naj služi v posnemo vsem narodno značajnim!
Ker pa se ta zasramovalec vsega slovenskega itak
imenuje „Organ des steierm. Lehrerbundes“ in mi
še do zdaj k tej zvezi spadamo, sklenili smo na to,
da hočemo pri letošnjem zborovanji, ki bode pre v
Mariboru, staviti predloge, zahtevajoče zboljšanje
pedagogičskega stanja mej Slovenci, in če nas nem-
ški sopomočniki v tem ne podpirajo, da se odcepimo
in osnujemo posebno učiteljsko zvezo za Spodnji
Štajer v dotiki s slovenskim učiteljskim društvom
kranjskim. Tedaj narodnjaki, delajte vestno na to
in gledite, da se nam naše opravičene želje uresni-

čijo. Mislim, da smo toliko samostalnosti v mišlje-
nji in dejanji uže dosegli, da bomo se vedeli sami
zagovarjati in odločno zahtevati, kar našemu narodu
po Bogu, naravi in postavi gre, brez pomoči od na-
ših sopomočnikov na nemškem Štajerji, od koder
itak nikake pomoči pričakovati nijmo. K vsemu
temu pa je treba odločnosti, dobre volje in vzgledne
značajnosti. Da bi se te lastnosti uže skoro naših
učiteljev prijele in se od svojih nasprotnikov brez-
ozirnosti naučili. Poleg vsega tega pa se še ven-
der nij treba držati srbskega pregovora: kdor tebe
kamenom, ti njega sekirom. V imenu narodove pro-
svete, katera ima biti podlaga vsemu blagostanju,
vas tedaj končno prosim: odprite vender jedenkrat
oči, zdramite se iz svojega ničvrednega spanja k
živahnej delavnosti, in ne bodite še na dalje slepi
kakor do zdaj! Jaz mislim, da teh besed ne bode
dolgo preudarjati, zadosta jasne so, treba je tedaj
uže dela, ne več toliko preudarjanja. Zadnji čas uže
je, in zdaj najugodnejši, da razkrijemo popolnoma
skeleče rane, po nepostavnej in protiranej pedagogiki
narodu zavdane.

Domače stvari.

— („Narodni dom“.) Naš trgovski nara-
staj, naši trgovski knjigovodje in komi, kateri pri
vsakej priliki pospešujejo našo narodno reč, poka-
zali so svojo domoljubno gorečnost tudi sedaj, ko
treba posegniti v žep. Po prizadetji gosp. Jeloč-
nika ustanovili so mej seboj klub z imenom „Mrav-
lja“. Vsak član kluba se obveže vsak mesec vpla-
čati za „Narodni dom“ gotov znesek in to skozi
štiri leta. Ker je število članov toliko, da bodo
vplačilo na mesec znašala gotovo 200 gold., bode
koncem štirih let vplačana gotovo izdatna svota
10.000 goldinarjev. Živio naš trgovski
narastaj!

— (Magistrat ljubljanski in trihine.)
Iz nemških krogov se nam poroča: Ko sem bil
začniti s prijateljem v Ljubljani, šla sva si ogledat
tudi novo klavnico. Seznanja se tudi z oudotnim
g. živinskim zdravnikom, katerega mej drugim vpra-
šava, kako konstatuje trihine, na kar nama odvrne,
da mu to nij mogoče. „Zakaj ne?“ ga vprašam za-
čuden. „Zato, ker nijmam drobnogleda“ (mikros-
kopa!), odgovori zdravnik. „Zakaj pa mikroskopa
ne omislite?“ vprašam ga na dalje. — „Saj sem se
uže dvakrat s prošnjo obrnil do mestnih očetov, naj
mi preskerbijo ta neobhodno potrebni aparat, pa
rekli so, da nijmajo za to denarja.“ — odvrnil
nama je zdravnik. — Osupnena zapustila sva lepo
klavnico in mej potem premišljala, kako lepe morajo
biti še le trihine, ker jim mestni očetje nečejo do
živega z mikroskopom.

— (Urbasova hiša) podrla se bode v
kratkem in odprla se čez Reselnov trg cesta na
kolodvor južne železnice. Mestni odbor je zahteval,
naj se podere Urbasova hiša, naj odbor meščanov.
Kateri je deloval na to, da se dobi ves prostor brez-
plačno, kolikor se ga potrebuje za izpeljavo ceste,
in da preskrbi odbor tudi potrebnih novcev za na-
pravo ceste. Tem zahtevam v polnej meri je odbor
meščanov ustregel in o tem uže poročal mestnemu
magistratu, tako da sedaj nij nikakešnih ovir. Da
se je stvar tako izvrstno za promet in napredek
ljublanskega mesta izvela, gre v prvej vrsti zasluga
g. trgovcu J. Perdanu, kateri je neutrudljivo deloval
za ta načrt, gotovo pa tudi mestnemu odborniku g.
Josipu Luckmanu, kateri je sodeloval.

— (Franciškanska cerkev) v Ljubljani,
katera je bila pred dvema letoma po neutrudljivem
delovanji gvardijana in župnika g. o. Kalista Me-
dica zlotraj jako umetno in popolno v cerkvenem
slogu popravljena, tako, da jo občudujejo vsi v
Ljubljano došli tujci, se bode tudi zvonaj popravila
prav lepo in bo dotično delo trajalo kakih 6 mese-
cev. Delo prevzel je zidarski mojster g. Faleschini ml.
— Včeraj začeli so postavljati leseno ograjo in odre.

— (Nezvesta žena.) V noči 5. t. m. bilo
je Tomačevo blizu Ljubljane pozorišče grozne do-
godbe. Posestnik Semrajec, sicer uže mnogokrat
kaznovan človek, prepričal se je, da njegova žena
z oženjenim vaščanom občuje po načinu, ki je pre-

povedan po šestej božjej zapovedi. Pritoževal se je
o tej zadevi pri deželnej sodnji v Ljubljani in dru-
god, kakor tudi pri gosp. župniku, kateri je ženo in
nje ljubimca svaril, a brezuspešno. Niti Semrajčevo
grozjenje, da bode svojega tekmeča-prešestnika ubil,
nij oplašilo zaljubljenca, katera sta, zanašaje se na
to, da Semrajec po vasi popiva, v noči 5. t. m. zo-
pet bila vkup. A takrat zadela ja je kazen. Sem-
rajčev sin samreč naleti v hiši na ljubimca svoje
matere, pobije ga s kamenom in prekolje mu glavo
s sekiro, in mož Semrajec, prišedši ravno domov,
preseka mu glavo pri čeljustih, da je bila vsa glava
razmesarjena. Semrajca očeta in sina privedli so
žandarji v Ljubljano, kjer sta zaprta na Žabjaku,
pregrešna žena pa je ubežala. Pa kakor se nam
ravno pripoveduje, ujeli so jo razkačeni sosede in
tepli na nepopisljiv način.

— (Iz Šent Vida nad Ljubljano) se
nam poroča: Preteklo nedeljo 5. t. m. gre zvečer
žandar iz Šiške proti Šent Vidu. Na Trati mu pri-
dejo nasproti trije fantje, izmej katerih jeden po-
segne po žandarjevoj puški. Žandar uvidevši kritični
položaj potegne sabljo in udari napadovalca po
glavi, da se takoj zgrudi na tla. Smrtno ranjeni
fant je Petrovčev Miha iz Žapuž, sicer jako čvrst
in pameten, a to nedeljo je menda preveč pil in
vino ga je zapeljalo k pečetju, katero ga stane
življenje.

— (Iz pred porotnega sodišča.) 6. mar-
cija bila je pred ljubljanskimi porotniki 21 let stara
krščenica Marijana Grad z Goričevega, ženska
izredno lepe velike in krepke postave, zaradi umora
otroka. Zatožba jo dolži, da je vrgla novorojeno
dete, katero je v noči 20. novembra p. l. porodila, v
Ljubljanico pri Podgradu, kjer se Ljubljanica steka,
in kjer je ribič Jože Črne truplo mrtvega otroka
23. novembra p. l. našel v vodi. Zatožena taji od-
ločno, da bi bila ona otroka vrgla v Ljubljanico,
akoravno ne oporekava, da jej je v noči 20. novem-
bra p. l. bilo jako slabo, da pa nij šla od hiše proč,
ker je v Podgradu služila, kar tudi več prič pritrdi.
Zagovornik g. dr. Mosché v izvrstnem govoru iz-
peljava, da nij krivda zatožene nikakor dokazana,
nego ravno nasprotno. Porotniki (načelnik g. tiskarski
posestnik A. Klein) vprašanje jim stavljeno na umor
otroka zanikajo, pač pa pritrdé vprašanju, da je za-
tožena zatajevala svoj stan, in zaradi tega je bila
obsojena na tri mesece ječe. Obravnava, ka-
tera se je vršila vseskozi v slovenskem
jeziku, bila je tajna, kar je bilo popolnem prav,
kajti zopet je čakala na mostovžih radovedna mno-
žica, katera bi se bila rada zabavala v dvorani.

— (Mej konji) v ljubljanskej okolici se
razširja uže delj časa jako nevarna bolezen, imeno-
vana smolika (Pferderäude). Pretečeni mesec je po-
ginilo na tej bolezni samo pri posestnikih na Savi
33 konj, na dolenskej strani pa tudi nad 12 konj.
Kmetovalci okolice ljubljanske imajo uže strah priti
s konji v Ljubljano, ker se boje, da bi ne našli
v kakem hlevu njih zdravi konji te nevarne bolezni.

— (Pasji dvoboj.) Ljubljanska velika gos-
poda „špoga“ dandenes velike pse tako imenovane
„Fanghunde“, kateri bi bolj sodili na verigo, nego
da prosti letajo po najbolj obljudenih prostorih v
mestu. Preteklo nedeljo spoprijela sta se dva taka
psa na Preširnovem trgu, ravno pri vходу jako
ozke židovske ulice, nekoliko minut pred poludne-
vom, ko so prihajale cele trume sprehajalcev iz
„Zvezde“. Psa, jeden lastnina g. Zeschkota, drugi
g. Krisperjev bojevala sta se srdito, a slednič
podlegel je pes Krisperjev, in obležal mrtev na bo-
jišči. Na ukaz policije odpeljali so ga h konjederču.
Ali bi ne bilo prikladno, da mestni očetje v tej
zadevi kaj store? Tako veliki in divji psi naj bi
imeli, če uže pridejo na ulico, torbo na gobci, ali
pa naj ostanejo na verigi. „Sport“, katerega gojé
nekaterimi gospodje, naj ne nadleguje družega ob-
činstva, katero se ne more navduševati za pasje
dvoboje in druge pasje neprilike.

— (Slovensko literarno društvo na
Dunaji) ima v soboto 11. marcija svoj 8. redni
zbor v Kaiserjevej gostilni „zur hl. Dreifaltigkeit“
(III. Ungarg. 27) začeniši o 1/2 8. uri zvečer. Dnevni

red je naslednji: 1. Prebere se o poslednjem zboru poročilo; 2. „Potopisni listi iz Gorenje Avstrije“, bere g. M. S—č. (dalje in konec); 3. Slučajnosti. K temu zboru vabi prijazno vse gg. ude in prijatelje odbor.

— (Vabilo k veselici,) katero napravi Celjska narodna čitalnica v dvorani „pri belem volu“ nedeljo 12. sušca 1882, ob 8. zvečer s sledečim redom: I. Veseloigra v jednem dejanji: „Brat ne zna“. II. Tombola. — Vabljeni so vsi rodoljubi, tudi če po zmoti ne bi bili dobili posebnega vabila. Odbor.

— (Logatčanom!) Ko smo uže končali list, nam pride poročilo, da so na Dunaji v nekej kavarni včeraj zasačili ulanskega častnika Mertinka, zaradi izneverjenja eraričnih novcev in zaradi dezercije.

— (Ravnopravnost!) „Moravska Orlice“ navaja po najnovejših statističnih podatkih, da se nahaja na Moravskem za vsacih 20.000 nemških prebivalcev po jedna srednja šola nasproti pa za vsacih 228.000 Čehov tudi samo jedna srednja šola. Pri nas pa niti jedne nij, za jeden milijon in 200.000 Slovencev, naša ravnopravnost je tedaj še hujša, nego Čehov na Moravskem.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 7. marca. (Oficijelno.) Oddelek stotnika Lóp razpršil je pri Dubočanih 40 vstašev, kateri so zapustili 3 mrtve in 4 ranjene. Glavni oddelek polkovnika Zambana ob Naretvi navzdol nij zadel nikjer na vstaše. V Zagorje povrnil se je velik del moškega prebivalstva. Presledovanja proti Rioku Lukavacu in iz Nevesinja v Jaseno nijso nikjer našla vstašev. V Vlaskem ujeli smo 14 sumljivih.

Razne vesti.

* (Promet na Rudolfovej železnici.) Decembra lanskega leta je imela Rudolfova železnica 416.136 gld. dohodkov, torej za 15% več, kot decembra 1880. leta. Celo lansko leto se je prepeljalo 1.215.607 oseb in 1.495.461 ton tovorov. Dohodki za osebe so znašali 1.334.254 gld., za tovore 3.447.384 gld., in so bili za osebe in tovore višji, kot dohodki 1880. leta. Skupna svota je znašala 4.781.638 gld. Vsako osebo je stala torej povprek vožnja 1 gld. 10 kr.; prevažba vsake tone tovorov pa je stala 2 gld. 30 kr.

* (Trgovinsko.) Vrednost izvažanega blaga v Združenih državah raste od leta do leta tako, da je narasla od leta 1871—1879. od 541.2 milijonov do 735.4 milijonov, ali za več kot 30%. Vrednost uvažanega blaga pa pada od leta do leta, tako, da se je od leta 1873—1879. zmanjšala od 663.6 milijonov na 466 milijonov; to je tudi več kot za 30%.

* (Rudniki.) Rudniki na zlato neso Združenim državam vsako leto okrog 100 milijonov goldinarjev, oni na srebro pa še nekoliko več. Za 45 milijonov zlata dobe v Kaliforniji, za 23 v Nevadi, za 8 v Coloradu, za 6 v Montani in Dakoti, za 2 v Oregonu, za 1.5 v Arizoni, za 1 milijon v Utahu. — Največ srebra, za 34 milijonov goldinarjev na leto, dobe v Nevadi, za 30 v Coloradu, za 16 v Utahu, za 9 v Arizoni, za 6 v Kaliforniji, za 5.5 v Montani, za 1.5 v Idaho, Neu Mexico in Mihigan.

* (Nemško prebivalstvo.) Od prebivalstva nemškega cesarstva pripada nad 34 milijonov ljudi ali 76% vsega prebivalstva Prusiji z vsemi poddeželami; čez 5 milijonov ali 11% Bavarske; 6.5% ali okrog 3 milijone Saksonske; 4% Württemberske; 2.5% Badenske. Tujcev prebiva v Nemčiji v primeri z Avstrijo malo; namreč le 0.5% vsega prebivalstva, mej tem ko jih pride v Avstriji uže samo na Cislajtano 1% avstro-ogrskega prebivalstva.

* (Umrljivost po raznih nemških mestih.) Na Nemškem umrje od tisoč ljudi vsako leto v Metzu 18 ljudi, v Frankobrodu in Altoni po 20, v Stettinu 24, v Berlinu in Hanovru po 25, v Casslu, Strassburgu, Nürnbergu, Dresdnu, Stuttgartu po 26, v Leipzigu in Karlsruhu po 27, v Braunschweigu 28, v Hamburgu 30, v Breslavi 31, v Kölnu in Magdeburgu po 32, Münchnu 37, v Augsburgu 38, v Königsbergu 40.

Loterijske srečke 4. marcija.

V Trstu: 58, 21, 3, 12, 90.
V Linci: 26, 11, 45, 36, 70.

Listnica uredništva. Gospod * * *. Še tisti je čakal, ki je s črešnje padel, izvolite ga posnemati za par dni, potem se zgodi po Vašej volji.

Javna zahvala.

Slavna hranilnica kranjska je prostovoljne požarne straži v št. Jarnej 100 gld. za napravo gasilnega orodja darovati blagovolila. Za ta velikodušni dar se v imenu prostovoljne požarne brambre presrečno zahvaljujem.

Št. Jarnej dne 5. marcija 1882.

Anton Majzelj,
načelnik.

Dunajska borza

dné 7. marcija.

Enotni državni dolg v bankovcih	75	gld.	35	kr.
Enotni državni dolg v srebru	76	„	20	„
Zlata renta	93	„	95	„
1860 državno posojilo	128	„	75	„
Akcije narodne banke	818	„	—	„
Kreditne akcije	317	„	40	„
London	120	„	40	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	50 1/2	„
C. kr. cekini	5	„	62	„
Državne marke	58	„	75	„
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	119	50
Državne srečke iz l. 1864	100	„	169	75
4% avstr. zlata renta, davka prosta	93	„	70	„
Ogrska zlata renta 6%	119	„	25	„
„ 4%	88	„	05	„
„ papirna renta 5%	87	„	50	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	„	—	„
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	113	75
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	119	„	—	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	„	30	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	„	—	„
Kreditne srečke	100	gld.	176	25
Rudolfove srečke	10	„	21	50
Akcije anglo-avstr. banke	120	„	127	75
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	208	„	—	„

Na prodaj.

Seme detelje lucerne, kilogram (bokal po 85 kr.)
Seme detelje „Soja hispida“, kilogram (bokal) po 30 kr.
Angelo Casagrande
v Ajdovščini.

Marseillska žolca

(Gallerte)

za čiščenje in zboljševanje vina, kakor tudi navod se dobi zmerom pri

A. HARTMANNU,

v Ljubljani, v Tavčarjevi hiši.

Opomba. Najboljši uspeh garantiram, če se žolca pri meni kupi. (98—4)

Tujci:

6. marca.
Pri Slonu: pl. Haman iz Gradca. — Hurling iz Gradca. — Dr. Mitanić iz
Dunaja. — Scarpa iz Benetk. — Sic iz Gradca.
Maribora.
Pri Mallét: Sternagel z Dunaja. — pl. Raab iz Gradca. — Benker z Dunaja. — Reuer iz Trsta.
iz Quapill z Dunaja. — Reuer iz Trsta.
iz Gorice.

Umrli so v Ljubljani:

4. marca: Terezija Müller, gostija, 46 l., Karlovska
cesta št. 7, za oslabenjem pluć.
5. marca: Marija Moškat, delavka v tovarni za tabak,
29 l., Rimska cesta št. 10, za tuberkulozo.
6. marca: Marija Windiš, hči mašinskega vodje, 22 l.,
za pljučno tuberkulozo.
V deželni bolnici:
2. marca: Marija Breskvar, duinarica, 30 let, za srčno
napako.
3. marca: Janez Dimnik, gostja, 70 l., za starostjo.
6. marca: Janez Skalar, delavec, 53 l., za Hydrops.

Andrej Net v Kranji (149—1)

priporočila iz svoje velike drevesnice na Kokrici sledeče vrste
drevesec, vse s prav dobrimi koreninami:
20.000 hruševih divjakov, 100 velja 1 gld. — kr.
Nekaj jabolenih 1 „ — „
Hruševa drevesca, 1 leto požlehtnjena, 1 velja — „ 5 „
„ „ „ „ „ „ „ „ 45 „
Jabolčena „ „ „ „ „ „ „ „ 35 „
Črešpljeva domača, „ „ „ „ „ „ „ „ 20 „

V najem

vzajem **málin** in tudi **žago**, ako je zraven. Ako se drugače neče v najem dati, vzajem tudi s tem pogojem v najem, da bom jaz tretjino dobička imel, gospodar pa dve tretjini.

Kdor torej málin pod temi pogoji v najem dá, naj se pismeno na me obrne pod naslovom

Janez Mahne,

(150—1) mlinar v Dolenjej vasi pri Cirknici.

L. EHRWERTH,

zobni zdravnik, v Gosposkih ulicah št. 1,
ordinira v vseh

zobnih boleznih

in postavlja zdaj

umetalne zobe in zobovje

dobro in brez bolečin. (77—9)

Orgle na prodaj.

V mestu Črnomlju so orgle farne cerkve na prodaj. Orgle imajo 12 spremenov in lep glas ter za kako manjšo farno cerkev ali podružnico popolnem zadostujejo. Prodajo se samo zato, ker si je fara večje in močnejše nove orgle omislila. Natančneje o pogojih in ceni izve se pri podpisnem župnem uradu.

Mestni župni urad v Črnomlju,

dné 1. marca 1882.

Viljem Vesel,
župnik.

(146—2)

Učenec,

star 13—16 let, zmožen slovenskega in nemškega jezika, sprejme se takoj v neko prodajalnico z mešanim blagom. Več pové administracija „Slovenskega Naroda“. (127—4)

Praktikant,

ki je spodnji gimnazij dokončal, slovenskega in nemškega zmožen, se sprejme v lekarni pedpisane. Drugo pismo.

Josip Močnik,

lekar v Kamniku na Kranjskem.

(137—3)

Izpisek iz
„Wiener medicinsche Presse“,
izdavana od
Prof. dr. Iv. Schnitzlerja o
Bittnerjevem
koniferinem spritu.

Na podlagi izrekov slavnih mož moderne medicine, po katerih ima vedno zelena smereka ovisn v sebi in jih daje od sebe, ki ozdravljivo vplivajo na dihalne organe in na živčni sistem, je lekar Bittner v Rihnovu poskušal, kako bi bilo možno ta zdravstveni vpliv smerek prenesti v stanovanje. Po petletnih poskusih se mu je posrečilo, napraviti ekstrakt, **Bittnerjev „koniferen sprit“**, ki uporabljan nadomestuje popolnem iglast gozd, njegov balzamični duh v sobi razširja, napolni zrak v njej z eterično oljnatimi in balzamično smolnatimi snovmi, da jih potem lahko dihamo. Rabljenje „konifernega sprita“ se osobito priporoča pri kašlju, bronhijalnem kataru, prsnih bolečinah, slabosti, goltanca in pri živčnih boleznih.

Močno ozonirajoča lastnost „konifernega sprita“ se priporoča za vse bolnične sobe, na močvirjih ali globokih krajih ležeča stanovanja, ker vzdržuje zrak vedno čist in zdrav, osobito pa pri tifusu, difteritisi, poltnih boleznih, kot: osepnicah, škrlatici in vseh epidemijah proti nalezljivosti in daljnem razširjanju.

Da se vmane ali obveže, je **Bittnerjev „koniferen sprit“** osobito dober. Pri krajevnih bolečinah, kakor pri revmatizmu, podagri in pri revmatičnih zobnih bolečinah.

Dalje je **Bittnerjev „koniferen sprit“** jako izvrstna ustna voda in snažilo zob. (Glej uporabno vodilo.)

Jedino in samo pravo je **Bittnerjev „koniferen sprit“** pri **Jul. Bittnerji, lekarji v Rihnovu** (Reichenau), Dolenje Avstrijsko, in v doli naznanjenih zalogah.

Cena steklenici „konifernega sprita“ je 80 kr., 6 steklenicam 4 gld., patentnemu razprševalnemu aparatu gld. 1.80.

Zaloga v Ljubljani: J. pl. Trnkoczy, lekar.

Pravo le z varstveno znamko v črnej in rdečej barveni izvedbi. „Patentalni razprševalni aparat“ ima firmo: „Bittner, Reichenau, N. Oe.“ (603—4)